

отвѣдъ **Цѣлина** с. ж. новъ: Цѣлина ся цѣпи съ слѣднѣй начинъ. Къту ся наострытъ лемешъ и чирясло, орѣтъ изъ първо една длань плитко, само да изсѣкътъ корены. *Пк. 51.* Годеникъ-тъ ходи да вдига (съ лизгарь) нѣкомъ цѣлина за бѣдѣще ново лозѣ. *Ч. 73.* По Америка има цѣлины земли на хылады увраты. *Л. Д. 73 р. 214.*

Цѣло с. с. старая серебряная монета, (стоимостью меньше франка). **Цѣло** **Цѣличко** ум. Постари-отъ на четири скаршвить на савче винено крѣстообразна-та погача, коя имать на стреде вѣрзано цело (стара пара): стреда-та со цело-то сѣ прашать на мома-та. *М. р. 518.* Сякой ѿ даде по цѣло. А войвода-та жѣлтица. *Д. 25, 46—47.* Отъ десна-та старна на капа-та (зет-отъ) носятъ китка, пратена отъ де-войка-та и обшѣена со стари пари (цела). *М. р. 515.* А мома-та цѣлува рѣкъ на дарены-тѣ, и тѣ ѿ пуцать въ рѣкъ-тѣ по една жѣлтичка или цѣличко. *Ч. 51.* Като турѣтъ вода на пѣня още за прѣво-то капаніе на прѣвѣй-тъ день, турѣтъ тогава въ котелъ-тъ три бѣлы серебряны пары или цѣлички,—за да стане (дѣте-то) чисто като сѣбѣро-то. *Ч. 49.*

Цѣлунъ м. св. **Цѣлувамъ** **Цѣливамъ** м. дл. поцѣлую, цѣлую: Хайде, заведи мя послѣ тамъ гдѣ-то лѣжи той, та да прѣгрѣна и цѣлунъ гроба му. *Л. Д. 69 р. 154.* Аз си присегнахъ, та ѣмъ цѣлунахъ. *Д. 62, 8.* Сѣга бѣхъ цѣлунѣла онзи дяволъ, който го е до туй докаралъ! (*Küssen möcht' ich den Teufel, der ihn dazu verleitet hat!*). *Э. Г. 72.* Искочи млада невеста, редома рука целува, мене ми рука не чуна. *Пс. 11—12 р. 175.* Скуп ми язѣте и пийте, Редом си рѣка цѣлувайте. *Д. 30, 35—36.* Тодорка им порти отвори Наред им рѣка цѣлува. *Д. 25, 44—45.* Трекъ-то лудо що мина, Той ме на соне целива, Со мене да сѣ кердосать. *М. 291.* Извадите коски брато'и ми, Донесите ясъ да ѿи целивамъ. *М. 180.* Сѣ поклони на Султанъ Мурата, Му целива рѣка и колено. *М. 143.* Ке ѣмъ оста'ять млада не'еста Емъ тельосана, емъ каносана, Емъ каносана, нецеливана. *М. 66.*

Цѣлъ **Цѣла** и **Цѣла** пр. цѣлый. **Цѣл(ни)ничаеъ** **Цѣлиничаеъ** ум. цѣлехонкѣй: Вило моме зеленъ вѣнецъ, Полъ го вило полгода, Цѣлъ го вило за година. *М. 537.* Майка му го попита за турта-та да ли му е занесена, и цѣла ли беше или чупено отъ нея? *Ч. 247.* (Ламия) никому ни дава да помине презъ бялъ Дунавъ; Любой ду Дунавъ наблизи цалъ си гу поглица! *Вс. 22.* Кога дошло ред да делат невестата на две половини момчето нещелло да я сечат и се молило на човека той да я земе целá. *Пс. 14, 318.* Търкѣли се чернѣ еълбѣ, та измори целѣ село. *ѿб. 319.* Дулчевѣя другаръ зе да са распорѣжда както ще, съ сестритѣ на дружината, и бѣше са вече цалъ прѣдалъ. *Зк. 65.* За цалъ народъ. *Л. Д. 71 р. 220.* Цѣла народъ. *ѿб.*